
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Fabregat Escañuela, Helena; Tarrés Vallespi, Anna , dir. L'acollida de persones immigrants als micropobles de Catalunya : primeres fases d'un procés d'integració. 2023. 52 pag. (Grau en Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/292876>

under the terms of the license

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

**L'ACOLLIDA DE PERSONES IMMIGRANTS
ALS MICROPOBLES DE CATALUNYA.
PRIMERES FASES D'UN PROCÉS
D'INTEGRACIÓ.**

Autora: Helena Fabregat Escañuela

Tutora: Anna Tarrés Vallespi

Grau en: Sociologia

23 de maig, 2023. Cerdanyola del Vallès.

ÍNDIX DE CONTINGUTS

AGRAÏMENTS.....	2
INTRODUCCIÓ.....	3
MARC TEÒRIC.....	4
Migració.....	4
Moviment migratori.....	4
Integració.....	5
Conflictivisme i integració.....	7
Decisió de migrar.....	8
Micropoble.....	10
Trets generals.....	10
La figura de l'estranger.....	12
OBJECTIUS DE LA RECERCA.....	13
Pregunta de recerca.....	14
Hipòtesis d'investigació.....	14
DISSENY D'ANÀLISI I METODOLOGIA.....	14
RESULTATS.....	16
CONCLUSIONS.....	21
BIBLIOGRAFIA.....	23
ANNEXOS.....	26
ANNEX 1. Resum del projecte Oportunitat500 DE CHAPTER#2.....	26
1. Breu resum del projecte Oportunitat500.....	26
2. Fase de sensibilització del projecte Oportunitat500.....	28
3. Disseny del projecte pilot.....	31
ANNEX 2. Resum de trobades amb l'entitat.....	32
ANNEX 3. Abreviacions.....	33
ANNEX 4. Reflexió metodològica.....	33
ANNEX 5. Sistema de codis.....	35
ANNEX 6. Materials del treball de camp.....	37
6.1 Text de contacte per la realització de les entrevistes.....	37
6.2 Taules descriptives de les entrevistes realitzades.....	38
6.3 Guions d'entrevistes semiestructurades.....	41
ANNEX 7. Altres consideracions per l'anàlisi.....	50

AGRAÏMENTS

A l'Anna per haver-me guiat i acompanyat en la realització del treball, a l'Oriol per haver-me obert les portes del projecte i la seva col·laboració.

A la meva família i amigues, per haver-me donat suport al llarg del procés.

A totes les persones que han accedit a ser entrevistades i que han fet possible aquest treball.

INTRODUCCIÓ

Aquest treball parteix d'un projecte desenvolupat per l'entitat CHAPTER#2 i l'associació de micropobles de Catalunya (MdC) en col·laboració amb el servei d'ocupació de Catalunya (SOC) anomenat Oportunitat500¹. El projecte treballa per l'acollida de persones migrants i refugiades als micropobles de Catalunya, que son poblacions amb menys de 500 habitants. Aquest treball de final de grau s'ha dut a terme amb el format d'Aprenentatge i Servei (ApS).

Aquesta recerca pretén fer una anàlisi de l'impacte d'una de les fases inicials de l'aplicació del projecte, el procés de sensibilització², dirigit a les famílies i persones interessades a participar a Oportunitat500. Al present treball s'explora de quina manera aquesta sensibilització ha tingut un impacte en la decisió de participar en el projecte (i, per tant, de migrar als micropobles) i els efectes que ha tingut aquesta en la integració sociocultural de les participants en els municipis.

El treball parteix d'una revisió bibliogràfica composta per dos blocs. El primer construït al voltant dels moviments migratoris, el concepte d'integració -a partir d'una lògica no assimilacionista-, i el procés de presa de decisions al voltant de la migració. El segon bloc del marc teòric farà referència al micropoble, la figura de l'estranger i de quina manera s'ha donat la immigració en aquests entorns. A continuació s'exposen els objectius del treball així com les hipòtesis d'investigació. Seguidament, es presenta el model d'anàlisi i metodologia de la recerca i es conclourà amb l'anàlisi qualitativa i l'exposició dels resultats obtinguts a partir del treball de camp.

Aquest procés s'observa en el marc del projecte Oportunitat500, pel qual es tindran en compte les particularitats en què s'ha dut a terme el projecte. Aquesta recerca, per tant, es concreta en l'estudi de l'impacte del procés de sensibilització com a facilitador de la migració i de la integració social als micropobles de Catalunya.

¹ Explicació del projecte Oportunitat500 a Annex 1.

² Explicació del procés de sensibilització i del projecte Oportunitat500 a Annex 1.2.

MARC TEÒRIC

Migració

Moviment migratori

La migració és un fenomen observable i analitzable des d'una multiplicitat d'eixos i disciplines, es tracta d'una qüestió irreductible a una sola dimensió. Entenem el fet migratori com a fet social total de la manera que en parla el francès Marcel Mauss, a *Essai sur le Don* (2009), tractant-se d'un fet que està integrat per un sistema, que és observable en manifestacions individuals a partir de les quals observem una tendència, és a dir que a partir d'una observació del concret, podem entendre un tot global. L'autor defineix el fet social total com aquell fet que “*abasta diferents modalitats del social (jurídica, econòmica, estètica, religiosa), diferents moments de la història de cada individu, diferents formes d'expressió.*”³ Entenem la migració com un fet social total, en tota la seva complexitat, ja que els desplaçaments de població no només són observables de forma individual ni reductibles a un fenomen demogràfic o geogràfic, sinó que el seu impacte abarca tota l'amplitud de la realitat social, política i econòmica; i amb un sentit històric. Cal remarcar el caràcter sistèmic de les migracions, que es donen d'una forma determinada, independentment del criteri individual, fortament marcat per les relacions establertes entre el nord i el sud global i les relacions establertes pel passat (i present) colonial.

D'altra banda, podem comprendre aquesta visió dels moviments de població des del concepte de fet social total en un altre sentit, i és el de l'agent i els efectes del seu itinerari. Tal com assenyala el sociòleg Abdelmalek Sayad (2010), és en aquest sentit sud-nord que es dibuixen les rutes migratòries, en un món marcat per una divisió desigual entre un sud empobrit, “subdesenvolupat”, el món de l'emigració; en contraposició a un món ric i “desenvolupat”, el món de la immigració. És imprescindible remarcar aquesta dicotomia del subjecte que és a la vegada emigrant i immigrant, i és especialment clau quan parlem sobre la integració d'aquests en la societat d'acollida. Sayad sosté a *La doble ausència* que aquest procés és d'absoluta ruptura amb el grup, amb el seu sistema de valors i disposicions comunitàries i deriva

³ Mauss, M. & Lévi-Strauss, C. (1971). *Sociología y Antropología*. Editorial Tecnos. (p.24)

en transformacions de tots els ordres (demogràfic, econòmic, social i moral). Això és generador d'una individualització de l'agent que “*creia córrer, emigrant, cap algun “paradís” creat a partir de fantasmes i de “mentides socials” i es troba amb “l’infern” de la immigració.*”⁴

Integració

La qüestió de la immigració remet de forma indissociable del procés d'integració que es du a terme en una societat en el moment en què existeix una interacció entre aquells que arriben i les persones que en són autòctones. Aquest mateix autor fa referència a la integració com a procés que comença fins i tot abans de l'emigració, ja que aquesta és la manifestació d'una integració prèvia lligada a la presa de decisió de migrar i la presa de consciència d'un sistema, una societat i un mercat de treball nous⁵. Per aquest motiu també es destaca la rellevància de valorar el procés de sensibilització del projecte. S'associa el terme d'integració amb un estat de cohesió interna en una societat, element clau en un context de mobilitat humana, en què els elements del grup són canviants. Cal remarcar, però, que quan es parla d'immigració existeixen una gran varietat de conceptes per definir el “*procés a través del qual es passa de l'alteritat més radical a la identitat més total*”⁶ (Sayad, 2010). La seva significació i ús no estan exempts de controvèrsia, donada la manera en què s'ha desenvolupat el discurs polític al voltant de la immigració al llarg dels anys. Per aquesta raó, profunditzarem en el sentit de la integració des d'una perspectiva sociològica, i de la manera en què s'abordarà al llarg d'aquest treball.

Sayad remarca que, tot i les diverses formes de conceptualitzar aquest procés que defineix com una *lluita de classificació* en què intervé tot el sí dels éssers socials i de la idea que es fan de si mateixos; del pas d'allò que es constitueix com *nosaltres* en oposició a *ells* o *els altres*. Esdevé una situació de construcció i desconstrucció de la percepció d'alteritat, estretament lligada a la identitat pròpia i aliena, i sobre les forces desiguals en què estan implicades aquestes identitats. La paraula integració és, per tant, hereva d'altres nocions com l'assimilació, adaptació o la inserció, que “*han estat*

⁴ Sayad, A. (2010). La doble ausència. *De las ilusiones del emigrado a los padecimientos del inmigrado*. Barcelona: *Anthropos*, p.108 (traducció pròpia al català)

⁵ *Ibid*, p.311

⁶ *Ibid*, p. 303

utilitzades en diferents moments i per diversos usos per parlar d'una mateixa realitat social, un mateix procés sociològic"⁷. Conseqüentment, cal conceptualitzar-la.

El concepte d'assimilació apareix a partir de les primeres anàlisis sociològiques sobre migracions desenvolupades per l'Escola de Chicago, s'entén com el resultat de la interacció entre una societat (d'acollida) i aquell qui hi arriba (immigrant) i és en aquesta relació que l'individu adopta els seus valors, cultura i normes, allunyant-se o abandonant els de la seva cultura d'origen. Veiem en aquesta forma d'abordar trets de la lògica colonial, d'adopció dels costums i valors d'una cultura dominant i homogènia (la d'acollida), que s'ha traslladat també en la forma d'entendre la immigració, es tracta d'una visió unidireccional en què el pes de la integració recau en l'immigrant. Ha sigut a partir d'aquest raonament que s'han desenvolupat gran part de les polítiques d'immigració, fins i tot quan prima un discurs de societat multicultural. L'opinió pública⁸ fa visible l'impacte d'aquest discurs: es reconeix la importància de la immigració, però s'oposa a què aquesta modifiqui l'estructura de la societat; entesa d'una forma homogènia. (Solé et al., 2002, p.29:30).

Podem relacionar aquesta perspectiva amb una gestió de la immigració que partia d'una lògica utilitarista de *treballador hoste*, ideada per cobrir una demanda de mà d'obra barata en ocupacions no qualificades. Es plantejava un cicle rotatiu de mobilitat partint d'una estada curta de les persones, que vindrien per treballar i tornarien a marxar, mitjançant contractacions temporals, restringint els seus drets i dificultant el reagrupament familiar (Castles, 2006, p.742). No obstant, tal com diu Castles, la migració està estretament lligada al cicle vital i els immigrants que arriben, joves, creen lligams i aquesta idea d'una emigració temporal canvia. Aquest canvi es deu també pel fet que, tot i la precarietat i marginació a la qual estan subjectes, les condicions de vida i d'accés a serveis públics, sanitat, educació suposen un gran incentiu per prolongar l'estada i establir-s'hi a llarg termini. "*Tota la història de les migracions mostra que no hi ha immigració anomenada de població - a part dels casos d'èxode de poblacions d'un país a un altre (...)- que no comencés com a immigració de treball*" (Sayad, 2010, p.106, traducció pròpia). Fer cas omís a aquesta realitat, havent basat el sistema de

⁷ *Ibid*, p.304-305

⁸ Resultats Estudi n°3190 CIS. "Actitudes hacia la inmigración (X)".

treballadors hostes en una inferioritat i separació de l'estranger (Castles, 2006; De Lucas et al., 2009 p. 75) du a majors reticències cap a la posterior integració i assoliment d'una igualtat entre immigrants i autòctons en la societat d'acollida, caient en l'adopció d'una posició assimilacionista.⁹

Conflictivisme i integració

Abordem la integració des d'una perspectiva conflictivista. Aquesta perspectiva es focalitza en com, en la interacció entre les parts d'una mateixa societat, s'estableixen vincles de tensió i conflicte i aquest és intrínsec en les relacions que s'hi donen. Partint d'aquest prisma, tota interacció que es dona entre individus i grups implica un cert nivell de conflicte. És per això que no podem entendre la integració com un resultat o una fusió entre els membres que arriben i els autòctons, ja que aquesta és una perspectiva que assumiria d'entrada que les persones que immigren arriben a una societat homogènia i exempta de conflictes interns. (Charbit, 1998 citant Costa-Lascoux).

Carlota Solé fa referència a la *integració sociocultural* dels immigrants. Sosté que una societat no està integrada quan els individus que la componen estan juxtaposats: Entén la integració com una interpenetració entre els membres i elements culturals de diverses cultures en una única i nova estructura social i cultural. Aquesta integració sociocultural s'entén com un procés que consta de dos nivells d'integració, la integració estructural -referent a la penetració en l'estructura social, ocupacional i de classe- i la integració cultural -atribuïda la reivindicació dels elements culturals i d'un sentiment de co-protagonisme d'un projecte polític col·lectiu- (Solé et al. citant Solé, 1981).

Tot i això, aquests dos nivells d'integració no es perceben com simultanis ni s'estableix una relació causal. Per tant, una integració en l'estructura socioeconòmica (estructural) no té per què anar de bracet amb una participació efectiva en les organitzacions socials o polítiques, així com de relacions primàries amb la població autòctona (Blanco, 1995 citada per Solé et al., 2002). Aquesta última autora fa un apunt referent a una tercera

⁹ Solé, C., Alcalde, R., Pont, J., Lurbe, K., Parella, S. (2002). El concepto de integración desde la sociología de las migraciones. *Migraciones. Publicación del Instituto Universitario de Estudios sobre Migraciones*, (12), 9-41.

dimensió de la integració, la de la identitat col·lectiva. Aquest esdevé un element central per la comprensió del concepte d'integració i adopta una funció cohesiva, partint d'un sentiment de pertinença i reconeixement d'aquesta de forma col·lectiva, per totes les parts del grup (Solé et al., 2002). Manuel Delgado (1998) apunta que per la integració cultural és necessari una prèvia integració estructural i considera que la integració resulta de l'exercici del dret a la diferència (en referència al que és cultural) i el dret a la igualtat (en referència a el que és estructural), dins de marcs condicionants com l'esfera econòmica o jurídica¹⁰.

Cal aclarir que el projecte a partir del qual s'articula el treball està destinat a persones amb protecció internacional i persones amb residència i autorització de treball. També el projecte estableix que els micropobles han d'oferir un habitatge de lloguer (que corre a compte de la persona immigrada), i un contracte de treball subvencionat pel servei d'ocupació de Catalunya (SOC)¹¹. Es tindran en compte les particularitats en què es dona aquesta immigració als micropobles, així com l'impacte del format del projecte en la integració sociocultural dels individus.

Decisió de migrar

Per tal d'apropar-nos a una comprensió més clara sobre l'impacte del procés de sensibilització i les sessions informatives del projecte es considera adient explorar allò que envolta la decisió de migrar. És per aquest motiu que aquest apartat s'adreça a fer un apropament a les dimensions que engloba la decisió de migrar, per tal de comprendre en major grau quins elements són claus a l'hora de prendre decisions sobre la migració. Cal precisar que, pel que fa a l'anàlisi, s'explorarà aquesta qüestió en referència a la migració interna en el territori català; duta a terme per immigrants internacionals. Es posarà èmfasi, per tant, en els factors que intervenen en aquesta mobilitat dins del mateix territori, sense oblidar les implicacions que suposa la condició de migrants respecte a les motivacions i expectatives que l'envolten. Es planteja un enfocament del procés de decisió de migrar a partir de les motivacions i expectatives personals, que es considera la forma més adient d'adreçar el fenomen en el context del projecte.

¹⁰ Delgado, M. (1998). *Diversitat i integració: lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Empúries.

¹¹ Resum del projecte Oportunitat500, veure a Annex 1.1

Czaika et al. (2021) parlen de les aspiracions per migrar com un procés generat per la voluntat de satisfer necessitats, identifiquen aquest fet com un element clau per una mobilitat duta a terme de forma autònoma. La identificació de les necessitats individuals a satisfer, motivades per una voluntat d'assolir un nivell determinat de benestar, una millora de la situació vital. Malgrat el sorgiment d'aquesta motivació, la idea de migrar està sempre acompanyada d'incertesa, donada per la manca d'experiència prèvia, que pot esdevenir un obstacle. És per això que la informació que es pugui obtenir prèviament a la migració és important, ja que l'aspiració a migrar està generalment sostinguda per una atribució d'una utilitat anticipada. *“This is precisely why the stream of information is so important in long-distance migration - information about prospects must somehow compensate for the absence of personal experience”* (Wolpert, 1965, p.162). És a partir d'aquestes premisses que es dona especial importància a la manera en què es construeix la decisió de migrar, en un procés de sensibilització que té per objectiu mostrar els micropobles com una opció de vida, i incentivar l'autonomia en la presa de decisions sobre la migració.

Julian Wolpert (1965) fa servir el concepte *“place utility”* per denominar el conjunt d'utilitats que s'atribueixen a una posició en l'espai en un moment determinat. A partir d'aquest concepte exemplifica com, en funció de les necessitats i aspiracions que es tinguin, s'atribueix una utilitat positiva o negativa a un espai. Aquest nivell d'utilitat es presenta com a subjectiva i es posarà atenció en aquells indrets que presentin una major utilitat al lloc de residència actual. Aquest concepte pot ser d'utilitat per analitzar com es formen les aspiracions per migrar, però cal remarcar que la decisió de migrar consta d'altres dimensions, anant més enllà d'una lògica de cost-benefici.

Czaika *et al.* (2021), Proposen 4 dimensions que articulen el procés de decisió de migrar: 1) La formació d'aspiracions (motivacions, incentius i expectatives), 2) L'accés i ús d'informació, 3) horitzó temporal i de planificació, 4) Capacitat de decisió i control sobre la migració. En l'anàlisi es posarà especial èmfasi a aquestes quatre dimensions, per tal de veure de quina manera s'ha pres la decisió de migrar, i com el projecte s'ha articulats al voltant d'aquestes.

Sovint es planteja aquesta decisió des d'una perspectiva racional. En l'anàlisi es considerarà una qüestió pluridimensional i s'abordarà des de la perspectiva del comportament migratori induït per motivacions i aspiracions, sorgides d'una sensibilització (o rebuda d'informació). Al ser una migració oposada a corrents estructuralment consolidats com podria ser l'èxode rural a Espanya, per comprendre què mou els actors a "anar a contracorrent" es farà una aproximació micro a la decisió de migrar.

Micropoble

Trets generals

El projecte a partir del qual es desenvolupa aquest TFG es du a terme als micropobles, impulsat per l'Associació de Micropobles de Catalunya (MdC). Concretament, els municipis que han participat en el projecte són aquells que tenen poblacions de menys de 500 habitants. Aquests municipis representen un 35% del total de municipis de Catalunya (947)¹² i concentren l'1,1% de la població de la comunitat autònoma. Es tracta de poblacions generalment situades en l'àmbit rural i altament afectades pels moviments migratoris interns d'èxode rural, patint una gran despoblació durant el segle XX. Malgrat aquesta tendència, s'observa a finals del segle XX noves formes d'immigració cap aquests espais, tant internes com internacionals. Aquesta nova dinàmica es deriva, en part per la creixent taxa d'immigració que ha passat de ser del 2,9% del total de la població a Catalunya l'any 2000, a suposar el 16,3% el 2022¹³.

Romagosa *et al.* (2020) descriuen diferents formes que adopten les migracions internacionals a les àrees rurals, una tendència en auge que destaca per 1) les migracions residencials o de jubilació, plantejant aquests municipis com espais que ofereixen una major qualitat de vida. 2) Les migracions de retorn de població que havia emigrat anteriorment o familiars d'aquests. 3) Migracions laborals o econòmiques, que tot i ser menys habituals, estan constituïdes per immigrants poc qualificats que es desplacen en aquests espais cercant oportunitats laborals¹⁴.

¹² Dades extretes del departament de territori de la Generalitat de Catalunya: <https://bit.ly/3UE71Yt>

¹³ Dades del padró municipal d'habitants (IDESCAT): <https://bit.ly/3UE71Yt>

¹⁴ Romagosa *et al.* (2020:46)

Ens centrarem en aquesta última variant, que donat el seu caràcter menys freqüent, no consta de gaire literatura, especialment pel que fa a l'observació del fenomen a Catalunya. Cal destacar, en primer lloc, que és des del municipi i el seu ajuntament que s'aborda la primera acollida. Es tracta de l'organisme públic més proper a la ciutadania, assumint també la inscripció al padró, que és clau per poder accedir a serveis fonamentals com l'educació o l'assistència sanitària. Les administracions locals tenen també la capacitat de desenvolupar polítiques i iniciatives per l'acollida de persones nouvingudes¹⁵

Els micropobles són municipis que reuneixen particularitats pel que fa a l'àmbit social i polític, donades les limitacions que es troben per escassetat de mitjans, serveis i recursos en què s'emmarquen neix l'MdC, associació d'ajuntaments que pretén donar veu a aquestes administracions per garantir l'accés a la igualtat de béns i serveis per tota la població així com afrontar els desafiaments suposa el desequilibri actual que es dona entre els nuclis urbans i rurals en termes demogràfics i de mecanismes de desenvolupament¹⁶. A partir d'aquesta unió de forces de les diferents administracions locals es desenvolupen projectes com Oportunitat500, situant-se en el mapa com a agents participatius en l'acollida de persones migrades.

Podem destacar en aquestes poblacions elements particulars en l'estructura social, donada la seva dimensió més reduïda i la major proximitat entre els agents socials. Es plantegen com un medi que, a primera vista, es caracteritza per tenir una capacitat per la coordinació entre entitats locals, població autòctona i població immigrada que es torna molt complexa quan intentem imaginar-la en un entorn urbà, on generalment s'agrupa la majoria de població¹⁷. No es profunditzarà molt en aquesta qüestió, però sí que és important remarcar la relació que té amb el concepte de “treballador hoste” mencionat anteriorment, pel qual la industrialització genera gran demanda de treballadors no qualificats en zones urbanitzades, a diferència de la idea de treball estacional que està més lligat a la ruralitat (Domingo i Bernad, 2017).

¹⁵ Wladyka, D., Morén-Alegret, R. (2019:298)

¹⁶ Nota de premsa del procés d'elaboració d'un estatut dels municipis rurals: <https://bit.ly/3o4IgYT>

¹⁷ Vilaseca, A., & Trepal, E. (2008). Ruralitat i immigració: la integració de les persones immigrades en el món rural català. *Fundació del Món Rural*. p.38

També cal remarcar la quantitat més gran de serveis que es troben a la ciutat i l'efecte crida d'aquests en el moment d'emigrar, considerat-se un entorn amb més oportunitats professionals i una possible xarxa d'acollida d'altres emigrants d'un mateix origen. Ho esmenta Abdelmalek Sayad fent referència a la immigració algeriana a França

“Cada nueva ola de emigrados que llegaba a Francia encontraba ya establecida allí una comunidad formada por emigrados más antiguos, a la que podía sumarse. Puesto que la tradición de la inmigración ha permitido tejer, en su propio seno, una red de vínculos de solidaridad sin la cual le hubiera sido imposible perpetuarse.” (Sayad, 2010, p.93).

La figura de l'estranger

Enrique Santamaría (2002) remarca la importància d'estudiar la significació social de la figura de l'estranger en el context de les migracions des de la sociologia, que s'assigna des del seu significat comú com “aquell que és natural d'un altre país” o que “no té la nacionalitat de l'estat en què resideix” i que, per tant, designa la no pertinença a un grup determinat. És una noció lligada a la lògica d'estat-nació i fa un apunt en el cas espanyol, com a estat plurinacional i la qüestió de Catalunya, que és representada com a comunitat etnolingüística articulada fonamentalment al voltant de la llengua i una història, institucions i una forma de ser determinades. Conclou que, l'estranger a Catalunya serà sobretot (però no de forma exclusiva), aquell qui no parla català, esdevenint una estrangeria que pot no ser jurídica, però és social. (Santamaría, 2002. p.53)

Donades les particularitats del micropoble, podem veure com poden afectar a la integració (o no integració) de les persones immigrants. Georg Simmel parla de la figura de l'estranger i la manera en què la modernitat ha portat amb si un procés de diferenciació i individualització en què les relacions socials no estan determinades per la proximitat espacial, generant distàncies irrompibles de tipus cultural, polític o social (Sabido, 2012)¹⁸. Aquest tret és especialment característic de les grans ciutats, però el

¹⁸ Simmel, G., Elias, N., Cacciari, M., & Schutz, A. (2012). *El extranjero: sociología del extraño* (O. Sabido Ramos, Ed.). Sequitur. (Introducció d'Olga Sabido)

micropoble no està exempt d'aquest fenomen, estant també subjecte als efectes de la modernitat i conflictivitat interna. Malgrat això, la proximitat espacial i social entre els individus fa que les actituds cap a la figura de l'estranger puguin ser més notables (siguin negatives o positives).

“Alguns immigrants consideren que a les grans ciutats les persones viuen de forma més anònima i aïllada que als espais rurals, i les interaccions socials són més difícils. En aquest sentit, alguns posen èmfasi en el sentiment d'estima cap als espais rurals, ja que ser coneguts com a individus pels veïns pot ser una vacuna per enfrontar certs estereotips negatius perjudicials.” (Morén-Alegret, 2008, p.550)

Podem contemplar, per tant, la integració com una interacció entre de les pràctiques individuals dels subjectes i les mesures preses pels països d'origen i acollida, donant pas a un ventall de possibilitats en funció de si l'acollida afavoreix o no el pluralisme, i l'impacte que pot tenir això en la integració sociocultural (Oriol citat per Herrera, 1994).

OBJECTIUS DE LA RECERCA

Aquest treball té per objectiu l'anàlisi de l'impacte del procés de sensibilització dut a terme en les primeres etapes del projecte Oportunitat500 a les famílies i persones interessades a participar en el projecte. Per tant, aquest estudi pretén explorar de quina manera aquesta fase inicial va afectar en la decisió de migrar als micropobles així com de quina manera, aquesta ha contribuït (o no) a la integració entre les persones nouvingudes als micropobles i la societat d'acollida.

Cal remarcar per una major comprensió de l'enfocament del treball i del disseny d'anàlisi les condicions en què s'emmarca aquest projecte, que pel fet de ser una migració mediada, coordinada i amb un seguiment es presenta de forma convenient pel desenvolupament d'una integració social entre els actors (nouvinguts i autòctons). Tot i això, volem explorar els reptes que planteja aquesta integració i les condicions en què es du a terme, especialment tenint en compte de quina manera aquesta es pot haver vist

afectada per la sensibilització inicial i com s'ha anat desenvolupant al llarg del temps a aquests municipis catalans.

Pregunta de recerca

Quin impacte ha tingut el procés de sensibilització dut a terme en el projecte Oportunitat500 en la presa de decisió per part de les persones immigrants de migrar als micropobles i en la integració sociocultural d'aquestes persones als micropobles de Catalunya?

Hipòtesis d'investigació

Aquest treball consta de dues hipòtesis d'investigació a les quals s'intentarà donar resposta a partir de l'anàlisi d'entrevistes qualitatives i el marc teòric.

Hipòtesi 1: El procés de sensibilització va tenir un impacte en la decisió de migrar als micropobles. Les expectatives que s'estableixen al voltant migració són determinants per la presa de decisió.

Hipòtesi 2: Les particularitats de l'acollida sota el marc del projecte Oportunitat 500 tenen un impacte en les formes d'integració sociocultural que es donen als micropobles participants al projecte.

DISSENY D'ANÀLISI I METODOLOGIA

Aquesta recerca pretén analitzar empíricament i en profunditat el procés de participació de les persones immigrants al projecte Oportunitat 500, especialment en les primeres fases: la sensibilització i acollida, amb l'objectiu de veure quin impacte ha tingut aquestes en el procés de prendre la decisió de migrar, així com de la integració sociocultural. Per tal d'assolir aquest objectiu general s'ha dut a terme una recerca que parteix d'una metodologia qualitativa que ens permet aprofundir en les vivències i sensacions subjectives dels actors de forma detallada. A partir dels resultats obtinguts s'elaborarà un informe d'avaluació sobre el procés de sensibilització per l'entitat CHAPTER#2, referent d'aquest treball d'Aprenentatge i Servei.

Concretament, s'ha fet a partir d'entrevistes semiestructurades¹⁹ que han permès fer una observació detallada de les experiències viscudes pels participants al projecte, així com una descripció del procés a partir dels seus punts de vista i atribucions de significat. El treball de camp d'aquest treball consisteix en un total de 7 entrevistes²⁰ (figura 1).

Figura 1. Taula d'unitats mostrals

Perfil	Nombre d'entrevistes	Especificacions
Persones migrants arribades als micropobles arrel del projecte	4	Criteri de cas típic, accés proporcionat pel coordinador tècnic del projecte.
Residents de micropobles	2	1 resident d'un micropoble participant (xarxa d'acollida). 1 resident d'un micropoble tècnic del projecte.
Coordinador tècnic del projecte i tècnic del procés de sensibilització	1	Entrevista exploratòria.

Taula d'elaboració pròpia

Aquestes entrevistes s'han realitzat a un seguit de casos diferents. La selecció dels casos correspon a criteris tan teòrics com empírics. Les decisions en termes de mostreig han canviat al llarg del treball²¹, a mesura que s'ha anat avançant en el treball de camp i s'ha anat perfilant la recerca, s'han detectat noves unitats d'informació (a banda de les usuàries, que s'han mantingut al llarg del treball com a unitats principals per l'anàlisi).

En primer lloc, es van fer entrevistes a les persones immigrades (usuàries del projecte). Aquest constitueix el cas més rellevant per l'anàlisi pel seu caràcter explicatiu, i per aquest motiu es consta d'un nombre major d'unitats. Seguidament, es van dur a terme

¹⁹ Guió de les entrevistes a Annex 6.3

²⁰ Taula resum de casos a Annex 6.2

²¹ Veure reflexió metodològica a Annex 4

entrevistes a residents de micropobles, especialment des de l'òptica de la integració. Finalment, es van fer entrevistes a l'equip tècnic del projecte, amb l'objectiu de comprendre amb més detall tant el procés de sensibilització com la implementació.

L'accés a la mostra ha estat proporcionat pel tècnic del procés de sensibilització i coordinador tècnic del projecte, que va facilitar el contacte tant amb les persones novingudes com amb el teixit veïnal.²² Les entrevistes s'han fet de forma virtual, a través de videotrucada. El format en línia permet una major flexibilitat per tal de dur a terme les entrevistes, així com una major amplitud i diversitat de la mostra (fer-les presencialment requeria una alta capacitat de moviment pel territori i temps). També aquest format permetia la presència no intrusiva tant de l'entrevistadora com la del coordinador tècnic del programa, persona propera a les entrevistades i figura de confiança que feia una breu presentació inicial abans de les entrevistes.

RESULTATS

En aquest apartat es farà una exposició dels resultats obtinguts a partir de l'anàlisi de les entrevistes²³ realitzades en relació amb el marc teòric estudiat i mirarem de contrastar les hipòtesis plantejades anteriorment. L'anàlisi s'ha dut a terme mitjançant la codificació d'entrevistes amb el programari Atlas.ti 9.

Hipòtesi 1. *El procés de sensibilització va tenir un impacte en la decisió de migrar als micropobles. Les expectatives que s'estableixen al voltant migració són determinants per la presa de decisió.*

Trobem d'entrada que la sessió informativa anava dirigida a tota persona que estigués interessada i veiés el món rural com a opció de vida. Tot i això, trobem en tots els casos una identificació de situacions de vulnerabilitat, en les que, tot i no estar necessàriament plantejant-se la possibilitat d'efectuar una migració interna, es reconeixen necessitats a cobrir. Aquesta identificació de necessitats porten les usuàries a donar un seguit de

²² Text per establir contacte a Annex 6.1

²³ Tots els noms propis de persones i ubicacions han estat anonimitzades.

passos que les durien finalment a la participació en les sessions informatives i a prendre la decisió de migrar.

“Cuando yo me vine para acá para el pueblo yo ya tenía el alta en la seguridad social. Yo le dije a mi asistente: “no, mira: voy a tener ya un contrato laboral, ya me dieron de alta en la seguridad social, es un año, voy a tener una casa... Obviamente pues voy a empezar a formar parte del sistema porque voy a pagar servicios, voy pagar un alquiler, mis alimentos...” pero que es lo que realmente uno quiere, quieres tener pues como... una vida.” - E1 (Persona migrada a micropoble)

Veiem com, les motivacions per assistir a la sessió informativa i que desencadenen la decisió d'anar-hi s'apropa més a la voluntat de canviar una situació vital desfavorable i no tant l'existència d'una aspiració a viure en un entorn rural. Trobem un punt en comú a totes les entrevistes a usuàries, que és el fet que cap d'elles havia visitat prèviament un micropoble, per tant ens trobem en un marc de desconeixement de la realitat i vida quotidiana del micropoble. Trobem també que aquest desconeixement genera un alt grau d'incertesa, es tracta d'un context en què la manca d'informació no permet generar aspiracions o expectatives de desplaçament als micropobles.

“In general of course we were worried about how it is to live in a small city (...) it was you know, out of any imagination how it could be to live in such a small city. (Our worries were) Day to day questions about “is there good internet, is there a good shop?” But, after all, it was very fast and good at answering these questions when we asked about them (...) Before the session we did not consider living in a small city. I think we didn't talk in the way of this possibility but when this program appeared and they described the conditions and what they provided it made sense for us.” - E2 (Persona migrada a micropoble)

Veiem com, el fet d'obtenir informació al voltant del projecte, i especialment de la vida a entorns rurals el grau d'incertesa es redueix, obrint la possibilitat de considerar viure a micropobles com una possibilitat real a motor de les motivacions²⁴. Tal com deia Wolpert (1965) la informació rebuda compensa la incertesa que genera la manca d'experiència prèvia. Cal remarcar també com aquesta informació és important a l'hora de transformar l'imaginari que es té de les zones rurals, que parteix del que Sayad

²⁴ Veure annex 7. (Altres consideracions per l'anàlisi)

(2010) denomina *la doble absència*, aquest procés de ruptura amb el sistema de valors i disposicions comunitàries del país d'origen, en què la concepció d'un entorn rural pot diferir àmpliament de la disposició de l'entorn rural al territori de destí.

“(When I decided that I would join this project) people were like “Oh, Mariam, you were in a big city like Kabul. Why do you go to a village?” “You had an important job and you can't do your work in a village, why do you go there, Mariam? you are a teacher, and you like it in a big city”. I say ok, first of all, it is Espanya, it is Catalunya, and in Europa it is not different between the life of a village and city, it's equal I think. And when they presented information for us, (...) I was more interested for life in villages, and now I've seen with my eyes that it's good.” - E3 (Persona migrada a micropoble)

Per acabar, cal remarcar com a indicador el grau de satisfacció de les persones immigrades respecte la seva mobilitat, malgrat els reptes que ha pogut plantejar aquesta decisió, l'experiència es valora molt positivament. Aquesta valoració es relaciona també amb el grau de transparència envers la informació i aspectes de la vida als micropobles: *“no lo traen a uno con los ojos vendados, no. Le dicen a uno las cosas como son”* (E1, Persona migrada a micropoble). Tot i això, no deixa d'haver-hi un grau d'incertesa causat per la manca d'experiència pròpia o experiències de referència.

Of course, we had some doubts, we had some questions. We asked all of the questions we had, we got the answers and then we made a decision. The doubts passed away only after we came to Serendell and lived there for some time, you know? For a few weeks, like when you really understand that everything is ok, it's 15 minutes to the shop... there are friendly neighbors who help with everything you need... and when you really experience how it is, the doubts went away. - E2 (Persona migrada a micropoble)

Conclourem que es confirma la primera hipòtesi, la informació rebuda durant el procés de sensibilització esdevé una peça imprescindible a l'hora de prendre decisions sobre la migració. Tot i això, no podem esperar fer desaparèixer la incertesa, que romandrà fins haver establert contacte amb la realitat, la informació que s'obté de l'experiència pròpia. Malgrat això es pot reduir fins al punt que hi hagi prou informació per acceptar prendre el risc de migrar. Cal remarcar també que, de la mateixa manera que alguns assistents a la sessió van decidir participar, d'altres van decidir no fer-ho, son 170 les persones que van participar en les sessions informatives, i 28 les que finalment van poder efectuar

aquest desplaçament. L'accés a la informació és, per tant, un element decisiu, tant de cara a la migració com a la no-migració en contextos de desconeixement i incertesa.

Hipòtesi 2. *Les particularitats de l'acollida sota el marc del projecte Oportunitat 500 tenen un impacte en les formes d'integració sociocultural que es donen als micropobles participants en el projecte.*

Donat que el projecte estableix unes bases sòlides d'integració estructural (també pel fet que totes les persones participants havien de tenir permís de residència i treball, que és el component clau del camí a una igualtat social respecte la població autòctona), posarem èmfasi en el caràcter social dels micropobles com a medi d'integració.

Un dels components que més pes té en el moment de valorar l'acollida per part dels municipis és la implicació del veïnat i el suport rebut. Veiem com, en municipis amb poca (o nul·la) experiència en l'acollida de persones migrants, s'articula una resposta veïnal a l'arribada de les persones immigrades.

“[Els veïns s’han implicat] Fent la recollida [de l’habitatge] del que calgués, després a l’hivern, uns veïns els han ajudat a trobar la llenya, els han acompanyat fins al punt on ells recullen la llenya i els han fet viatges. Uns altres veïns, fent un acompanyament més d’ensenyar el poble, d’explicar-los com funcionen les coses, on poden anar a comprar, fer trobades de joves... I estant disponibles pel que necessitessin. Després també pel tema de la feina, explicar-los quins són els edificis, què fem aquí, en què consisteix la seva feina, fer una mica de traducció... Entre tots ho hem anat fent tot.” - E6 (Resident de micropoble)

A part d'aquest suport en la primera acollida, destaca la proximitat entre el teixit social que es desenvolupa en entorns rurals, que permet irrompre d'una forma més transversal a la realitat social i es fa més factible impregnar-se de la vida, hàbits i la cultura del municipi. En un micropoble no existeix l'anonimat derivat del procés d'individualització que trobem a les ciutats (Simmel, 2012)²⁵. Aquest fenomen redueix la producció d'alteritat, apropant-se més a l'aparició d'una identitat col·lectiva, i per tant d'un sentiment de pertinença (Blanco, 1995).

²⁵ El procés d'individualització resulta en un procés de creació d'alteritat (jo i els altres), en què no hi ha una distinció dels copresents a l'espai públic.

“Yo veo todo lo bueno, veo la tranquilidad, veo que mis hijos están tranquilos acá, pueden salir, pueden jugar... yo no me voy a preocupar de nada. Sé con quién están jugando, el vecino que es el hijo de no sé quién, y así; y uno ya los conoce entonces yo veo que hay más ventajas que cualquier reto. Porque por ejemplo el tema del transporte yo es lo que te digo, no hay transporte pero siempre están las personas disponibles para ayudarte. Que yo a veces no me lo creo porque que yo vengo de (...) una ciudad y es lo que yo te acabo de decir, osea allí usted va a lo suyo y si puede solucionarlo lo soluciona, entonces claro acá es tan diferente... Que tú puedes saludar a la gente sin conocerla. Des del primer día: “tu escribe en el grupo lo que tu necesites, ir a [...] si tienes que salir a Barcelona, si tienes que ir a Igualada, si te hace falta, no sé, el azúcar. Cualquier cosa estamos dispuestos” entonces creo que han sido muchísimas, muchísimas las ventajas de venir al pueblo. Y en realidad el reto como tal... es que de verdad no... no veo que haya nada así como uno diga “uy, no”.”

- E1 (Persona migrada a micropoble)

Tot i aquests elements, el projecte es va iniciar el setembre de 2022, i no és possible avaluar actualment com s’ha dut a terme un procés d’integració als micropobles, tot i que en podem advertir les potencialitats. De cara a l’adquisició d’autonomia (i per tal d’evitar una deriva assistencialista de l’acollida) cal treballar en certs aspectes com ara el repte que suposa la mobilitat, imprescindible per accedir als serveis bàsics com el metge o l’escola, així com pel consum de béns o l’oci. Per ara en la majoria dels casos el veïnat està assumint aquesta tasca essencial. Existeix la possibilitat de l’aparició de processos d’integració que s’escapin de la definició que proposa Delgado (1998): el resultat de l’exercici del dret a la diferència (en referència a allò cultural) i el dret a la igualtat (en referència a allò estructural). Un excés d’assistencialisme podria suposar una infantilització que no s’alinearia amb criteris d’igualtat.

“[hi ha un municipi] molt partidari a rebre persones refugiades, immigrants (...), però el repte més gran és treballar envers les expectatives que ells mateixos mantenen. És a dir, ells consideren que una persona refugiada ha de ser tal, tal, tal; complir, això, això, això, i s’ha de fer tal com ells consideren que ha de ser el procés d’acollida. No deixen que aquesta persona faci el seu procés, no. (...) Jo crec que això és potser la problemàtica més gran que hem tingut aquí és una sobreprotecció, una sobre tutela.” - E5 (Resident de micropoble i tècnic del projecte)

Per bé que cert grau d'assistencialisme pot ser fins i tot necessari a l'inici - a l'hora de fer un acompanyament -, quan parlem d'integració és important que es respecti el dret a la diferència que esmenta Delgado (1998), donant peu a processos d'autonomia pròpia i emancipació. Caldria veure com en municipis amb pocs residents es desenvolupen mecanismes d'acceptació de la diferència partint del supòsit d'un major grau d'homogeneïtat social que en els entorns urbans. Podem trobar una gran tipologia de situacions respecte a la integració en funció del grau d'obertura al pluralisme que tingui la societat d'acollida (Herrera, 1994, p.75). Trobem que les particularitats de l'estructura social dels micropobles esdevenen una "arma de doble fil" que té una alta capacitat integradora, que en funció de com s'estructura pot resultar en una integració igualitària, assistencialista, o un rebuig (en cas d'un gran hermetisme).

CONCLUSIONS

L'estudi al voltant de moviments migratoris implica un nivell de complexitat elevada donada la immensitat de dimensions que conformen aquest fenomen. Malgrat la impossibilitat d'abast de l'objecte d'estudi en la seva totalitat, el present treball pretén ser un punt introductor per la comprensió de les primeres etapes del projecte Oportunitat500 profunditzant en els factors que intervenen en la presa de decisió de migrar, així com el procés d'integració de les persones migrades a partir de la fase de sensibilització i l'acollida als municipis de menys de cinc-cents habitants a Catalunya.

Aquesta recerca ha permès obtenir un major grau de comprensió de l'impacte que va tenir el procés de sensibilització durant la primera etapa del projecte. La informació rebuda a les sessions informatives permet establir l'anhel a realitzar una migració interna reduint el grau d'incertesa produït per la manca d'una experiència prèvia i el desconeixement dels micropobles. Observem que les motivacions que mouen aquesta migració estan més lligades a la voluntat de revertir una situació d'instabilitat, que no pas a una aspiració prèvia a viure en entorns rurals. Pren rellevància la transparència de la informació transmesa, que evita la creació d'expectatives irrealistes o idealitzades, que dificultarien el procés d'arribada i d'integració als municipis.

Pel que fa a la integració, veiem que es produeix en unes circumstàncies especials, donat que es garanteixen un seguit d'elements (habitatge i ocupació) que solen estar absents en l'anàlisi d'altres processos d'integració. Per aquest motiu, l'anàlisi s'ha focalitzat a l'aspecte social de la integració, posant en relleu la singular forma que pren el teixit social (que és també la xarxa d'acollida) en els micropobles. S'ha detectat el potencial integrador d'aquest a partir de la comparació amb les experiències viscudes per les persones entrevistades a espais urbans partint d'una primera migració internacional. L'aspecte embolcallant que presenten els entorns rurals planteja també reptes en relació amb la forma que pot adoptar la integració.

Arran d'aquesta recerca s'ha constatat que fora bo fer una comparativa al voltant de la migració a micropobles per part de persones alienes al projecte per tal d'explorar quin impacte ha tingut aquest tant en la decisió de migrar, com en la integració social que s'ha donat, podent desenvolupar una avaluació d'impacte d'Oportunitat⁵⁰⁰.

D'altra banda, també seria interessant fer una anàlisi exhaustiva de les experiències migratòries en entorns rurals per tal de desenvolupar un model d'acollida rural adaptat a l'òptica rural, per tal de treure tot el suc possible al seu potencial integrador; així com detectar possibles fragilitats.

“As I told you, when I go anywhere... Last week I went to Barcelona and I was like “oh my god, when will I arrive to my village?” because I need my village weather, my village people... because I need to sleep, here it's more relaxed. Now I feel like Llanamunt²⁶ is mine.” - E4 (Persona migrada a micropoble)

²⁶ Pseudònim del municipi

BIBLIOGRAFIA

- Blanco, C. (1995). *La Integración de los inmigrantes en las sociedades receptoras: método de análisis y aplicación al País Vasco*. Universidad de Deusto.
- Castles, S. (2006). Guestworkers in Europe: A resurrection? *International migration review*, 40(4), 741-766. 10.1111/j.1747-7379.2006.00042.x
- Centro de Investigaciones Sociológicas. (2017). Actitudes hacia la inmigración (X). *Estudio nº3190*. <https://www.analisis.cis.es/cisdb.jsp>
- Charbit, Y. (1988). L'intégration des jeunes d'origine immigrée en Europe: bilan et perspectives. *Revue Européenne des Migrations Internationales*, 4(3), 147-151. <https://doi.org/10.3406/remi.1988.1185>
- Czaika, M., Bijak, J., & Prike, T. (2021). Migration Decision-Making and Its Key Dimensions. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 679(1), 15-31. <https://doi.org/10.1177/00027162211052233>
- Delgado, M. (1998). *Diversitat i integració: lògica i dinàmica de les identitats a Catalunya*. Empúries.
- de Lucas, J., Solanes Corella, Á., Alfonso Mellado, C., De Asís Roig, R., & Fabregat Monfort, G. (2009). *La igualdad en los derechos: claves de la integración*. Dykinson.
- Domingo, J., & Bernad, O. (2017). Inmigración africana en el contexto rural de Cataluña. *Revista internacional de estudios migratorios*, 7(1), 9-45.
- El Govern enceta el procés d'elaboració de l'Estatut dels municipis rurals*. (2022, September 15). Govern.cat. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/440043/el-govern-enceta-el-proces-d-elaboracio-de-l-estatut-dels-municipis-rurals>
- Goffman, E. (1963). *Behavior in Public Places*. Free Papers.
- Herrera, E. (1994). Reflexiones en torno al concepto de integración en la sociología de la inmigración. *Papers*, 43, 71-76. <https://doi.org/10.5565/rev/papers.1727>
- Idescat. Població a 1 de gener. Total i estrangera. Catalunya*. (2022, February 24). Idescat. <https://www.idescat.cat/poblacioestrangera/?geo=cat&nac=a&b=0>
- Lozares, C., & Verd, J. M. (2016). *Introducción a la investigación cualitativa: fases, métodos y técnicas*. Síntesis.

- Mauss, M. (2009). Ensayo sobre el don. *Forma y función del intercambio en las sociedades arcaicas*. Katz.
- Mauss, M., & Lévi-Strauss, C. (1971). *Sociología y antropología*. Tecnos.
- Micropobles. *Departament de Territori*. (2019, Març). Departament de Territori. https://territori.gencat.cat/ca/06_territori_i_urbanisme/observatori_territori/interdisciplinar/demografia/micropobles/
- Morén-Alegret, R. (2008). Ruralphilia and Urbophobia versus Urbophilia and Ruralphobia? Lessons from Immigrant Integration Processes in Small Towns and Rural Areas in Spain. *Population, Space and Place*, 14(6), 537 - 552. 10.1002/psp.516
- Romagosa, F., Mendoza, C., Mojica, L., & Morén-Alegret, R. (2020). Inmigración internacional y turismo en espacios rurales. El caso de los "micropueblos" de Catalunya. *Cuadernos de turismo*, (46), 319-347. <https://doi.org/10.6018/turismo.451861>
- Sabido, O (2012). Tres miradas sociológicas ante el extrañamiento del mundo. Dins G. Simmel, *El extranjero. sociología del extraño*. (pp. 9-17). Madrid: Sequitur.
- Santamaría, E. (2002). *La incógnita del extraño: una aproximación a la significación sociológica de la "inmigración no comunitaria"*. Anthropos.
- Sayad, A., Bourdieu, P., Santamaría, E. (Trad.) (2010). *La doble ausencia: de las ilusiones del emigrado a los padecimientos del inmigrado*. Anthropos.
- Sell, R. R., & DeJong, G. F. (1978). Toward a motivational theory of migration decision making. *Journal of Population*, 1(4), 313-335. <https://doi.org/10.1007/BF00972555>
- Simmel, G., Elias, N., Cacciari, M., & Schutz, A. (2012). *El extranjero: sociología del extraño* (O. Sabido Ramos, Ed.). Sequitur.
- Solé, C. (1981). *La integración sociocultural de los inmigrantes en Cataluña*. Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Solé, C., Alcalde, R., Pont, J., Lurbe, K., & Parella, S. (2002). El concepto de integración desde la sociología de las migraciones. *Migraciones: Revista del Instituto Universitario de Estudios sobre Migraciones*, 12, 9-41.
- Vilaseca, A., & Trepal, E. (2008). Ruralitat i immigració: la integració de les persones immigrades en el món rural català. *Fundació del Món Rural*.

- Wladyka, D., & Morén-Alegret, R. (2019). *International Immigration, Integration and Sustainability in Small Towns and Villages: Socio-Territorial Challenges in Rural and Semi-Rural Europe*. Palgrave Macmillan UK.
- Wolpert, J. (1965). Behavioral aspects of the decision to migrate. *Papers of the Regional Science Association*, 15, 159-169.

ANNEXOS

ANNEX 1. Resum del projecte Oportunitat500 de CHAPTER#2

1. Breu resum del projecte Oportunitat500

Des de l'Associació de Micropobles de Catalunya (MdC)

L'objectiu d'Oportunitat500 busca que els micropobles de Catalunya donin resposta a l'acollida de persones migrades i refugiades. Per això, el programa compta amb el següent desplegament: Contracte i formació de les persones acollides (amb finançament del SOC). Seguiment de les persones acollides i dels ajuntaments (MdC). Complementàriament, s'implementa el programa de mentoria ideat per la Direcció general de Migracions, Refugi i Antiracisme (DGMRA), que permet fer un acompanyament des del voluntariat per part de veïnes i veïns. Impulsar la creació d'iniciatives i projectes propis al territori partint de la idea que el territori és sobirà i responsable de les seves accions. D'aquesta manera, el territori imaginarà, implementarà i emprendre projectes concrets vinculats a Oportunitat500. Les persones participants d'aquest projecte han seguit un procés de sensibilització que ha tingut una durada de dos mesos i que ha estat finançat pel Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya.²⁷

Vídeo explicatiu del projecte i la seva etapa inicial:

<https://www.youtube.com/watch?v=C49qEg01R9Q>

Des del Servei d'Ocupació de Catalunya

El Programa de suport a la implementació de les Polítiques Actives d'Ocupació (PAO) en municipis de menys de 500 habitants de Catalunya es tracta d'una política de foment de l'ocupació que, mitjançant els projectes de millora de l'ocupabilitat de les persones treballadores en situació d'atur i les persones treballadores, permet adquirir experiència laboral en un entorn real de treball, i que obtinguin la qualificació o les capacitats necessàries, per a la seva inserció laboral.

²⁷ <https://www.micropobles.cat/oportunitat500/>

Els ajuntaments dels municipis de menys de 500 habitants solen estar agrupats territorialment, singularitat que afavoreix la seva sinergia de treball mancomunat i de treballar en conjunt en programes col·lectius per donar resposta a necessitats i problemàtiques concretes.

L'objectiu d'aquest Programa és implementar les polítiques actives d'ocupació en municipis de menys de 500 habitants de Catalunya. Aquests municipis per la seva mida i capacitat tècnica i econòmica tenen menys recursos per presentar-se a les convocatòries anuals del SOC en l'àmbit del foment de l'ocupació i el desenvolupament econòmic local.

Les actuacions subvencionables són les següents:

1. Actuació de contractació laboral.
2. Actuació de formació.
3. Actuació d'acompanyament.²⁸

Figura 2. Objectius del projecte

Oportunitat500

Objectiu: que els micropobles de Catalunya donin resposta a la inserció laboral de persones migrades i refugiades per aconseguir el seu establiment sostenible i arrelament progressiu.

Línies estratègiques:

1. Inserció laboral de les persones participants
2. Inclusió sociolaboral en el municipi.

Objectius específics:

- OE1:** Facilitar competències professionals mitjançant la subscripció d'un contracte laboral i el desenvolupament d'unes tasques professionals.
- OE2:** La formació per a l'adquisició de competències transversals.
- OE3:** L'acompanyament intensiu i individualitzat a la persona en tot el seu procés d'inserció laboral.
- OE4:** Garantir la seva plena inclusió social en el municipi d'actuació.
- OE5:** L'apoderament de la persona amb l'adquisició de competències sociolaborals

Imatge d'elaboració pròpia

²⁸<https://serveiocupacio.gencat.cat/ca/entitats/subvencions-desenvolupament-local/programes-de-suport-a-l-a-implemencio-de-les-pao-en-municipis-de-menys-de-500-habitants-de-catalunya-soc-micromunicipis/>

Figura 3. Esquema gràfic del funcionament del projecte

Esquema d'elaboració pròpia

2. Fase de sensibilització del projecte Oportunitat500

L'objectiu d'aquesta primera fase és mostrar els micropobles com una opció de vida a les persones migrades residents a les zones urbanes de Catalunya. Es fa a partir d'un procés de sensibilització, la primera etapa de la implementació del projecte consisteix en tres accions pilars: captació de persones interessades, treball de l'imaginari i seguiment.

S'organitzen sessions informatives en les quals hi assisteixen un total de 168 persones a les sessions (d'entre 371 interessades) que es duen a terme a les capitals de província de Catalunya. En aquestes sessions informatives s'explica en major detall el projecte Oportunitat 500, a partir d'un discurs centrat en el missatge "Els micropobles són una opció de vida". Les sessions duraven 1,5h i tenien l'objectiu d'explicar què és Catalunya, què és un micropoble i quina proposta portava Oportunitat 500.

Figura 4. Esquema gràfic resum del procés de sensibilització

Gràfic d'elaboració pròpia

Per acompanyar el procés de decisió sobre la voluntat de participar al projecte es desenvolupen les sessions informatives partint de tres missatges principals: Els micropobles com a opció de vida, el poder de decisió i els recursos disponibles. Això es fa a través de la gamificació de les sessions, amb el propòsit de dotar les famílies i persones assistents d'autonomia i empoderament a partir de la presa de decisions al llarg del procés. Durant les sessions, es feia èmfasi en l'acompanyament i seguiment amb el qual es comptaria si finalment prenen la decisió de formar part del projecte.

La gamificació de les sessions consistia en fer un treball conjunt de l'imaginari sobre què és Catalunya i els micropobles. Es va fer a través de diferents dinàmiques. En primer lloc, es feia una explicació breu a partir de diapositives sobre l'estructura territorial i administrativa de Catalunya i seguidament s'iniciava un joc on s'ensenyaven

fotos de capitals de comarca, municipis petits i Barcelona amb l'objectiu de generar confusió i ensenyar que fora de Barcelona també hi ha oferta cultural i existeixen comunitats de persones.

En segon lloc es dibuixava Catalunya en un paper blanc al terra i s'hi anaven descrivint els diferents paisatges, capitals de comarca i alguns micropobles. Es descrivien quatre paisatges que les persones assistents podrien escollir al final de la sessió: prop del mar, muntanya alta, muntanya mitja i zona agrícola.

Enllaç a la pàgina web de micropobles de Catalunya, enllaç de la sessió informativa realitzada per els ajuntaments que estaven interessats a participar.

<https://www.micropobles.cat/oportunitat500-programa-dacollida-de-refugiats-i-migrants-de-mdc/> .

Procés de sensibilització en relació amb l'apartat metodològic i objectius de la recerca

Les entrevistes a persones immigrades tenen per objectiu saber com es va viure aquest procés de sensibilització i per tal de conèixer l'impacte que ha tingut tant en el procés decisiu d'anar a viure als micropobles, com en la posterior integració de les persones nouvingudes en aquests entorns. Es pretén també detectar aquells punts forts i febles de l'acció i valorar la possibilitat de noves propostes en un informe final de valoració.

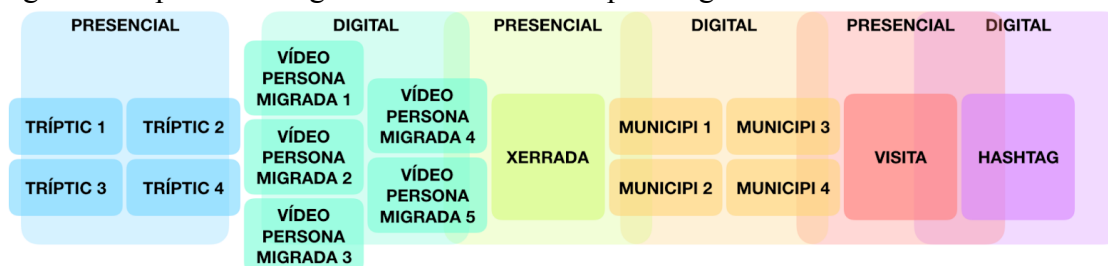
Objectius específics:

- Quines expectatives es tenien a l'inici del projecte i com va canviar després de les sessions informatives
- Saber en quina mesura han impactat el procés de sensibilització en la decisió de viure als micropobles
- Quin impacte ha tingut el procés de sensibilització previ en la integració de les persones nouvingudes

3. Disseny del projecte pilot

Procés pensat de manera que es fomentés l'autonomia de les persones a través de la presa de petites decisions. Aquest procés per tant, es va fer gamificat, aportant una dimensió de dinamisme i progrés partint de la presa de decisions. Forma del procés gamificat:

Figura 5. Representació gràfica de la forma del procés gamificat.

Elaborada per l'Associació de Micropobles de Catalunya i CHAPTER#2

En primer lloc es van realitzar una sèrie de fulletons que representaven diferents perfils d'origen i gènere amb el missatge: “Els municipis petits son una opció de vida: descobreix-los”. Aquest tríptic conduïa a una pàgina web en què hi havia videos de diferents persones migrades residents de municipis petits relatant la seva experiència, de manera que l'usuari s'identifiqués amb els protagonistes. Al final del video sortia una convocatòria de la següent xerrada presencial en què es podia escollir els municipis que es volien visitar, i es treballava l'imaginari existent sobre el territori i vida a Catalunya a través de la cocreació d'un dibuix. Posteriorment es van fer visites a 3 municipis de Catalunya amb grups d'entre 5 i 10 persones, liderades per persones locals, amb el missatge clau: “tens feina i xarxa d'acollida, queda't”.

ANNEX 2. Resum de trobades amb l'entitat

A continuació es fa una explicació resum del contacte establert amb l'entitat amb la qual es desenvolupa el treball de final de grau (CHAPTER#2)

1a Trobada i contacte amb l'entitat Chapter 2. Presencial

Trobada entre Anna Tarrés (tutora), Oriol López (CHAPTER#2) i Helena Fabregat (estudiant) a Centelles el dimecres 24/11. La trobada es va realitzar en un entorn molt acollidor i proper, es va desenvolupar amb molta naturalitat i to desenfadat, posant en primer lloc sobre la taula les preguntes referents a la naturalesa de la proposta de TFG en APS, i contextualitzant el rol tant de l'entitat Chapter 2 com de l'associació "micropobles de Catalunya" en el desenvolupament de la proposta. Es va clarificar que l'entitat de referència i amb què es treballarà tant pel desenvolupament del treball com receptor del servei serà l'entitat Chapter 2. Seguidament l'Oriol ens va posar al corrent de l'àmbit d'actuació de Chapter 2 i els projectes en què s'ha treballat des de del seu inici, l'orientació social d'aquesta i els valors en què es fonamenta. L'entitat està molt lligada a la inclusió social a través de l'emprenedoria i l'ocupació, a grans trets orientada cap a l'economia social i al capdavant de diversos projectes tant a nivell local com internacional, sovint relacionats amb el fenomen migratori i l'acollida de persones immigrants/demandants d'asil. Partint d'aquí la reunió va derivar cap a centrar-se en el treball de final de grau i com enfocar-lo, partint també de les necessitats que planteja l'entitat, tot tenint en compte que el projecte que més m'interessava a mi com a estudiant i que ja havia plantejat a les tutories prèvies així com en un primer contacte via telefònica amb l'entitat era el de l'acollida de persones migrants als micropobles de Catalunya. Sabent en què s'havia treballat recentment des de Chapter 2 es va proposar fer una anàlisi emmarcat a l'observació posterior a la implementació d'un projecte d'acollida gamificat a diferents municipis petits de l'impacte del projecte tot fent una comparativa de casos (entre participants del projecte i habitants immigrants de municipis petits que no hi participessin). Fer a partir d'un treball de camp un anàlisi dels diferents casos, centrat no només en les persones migrants sinó en la resta d'agents que intervenen en el procés d'acollida, per tal de veure i valorar la incidència de noves estratègies en el marc de l'acollida i inclusió de persones estrangeres en els municipis petits.

Contacte amb CHAPTER#2

Els contactes posteriors amb l'entitat s'han dut a terme sempre amb la persona de referència (Oriol López) i per mitjà virtual a través de missatges de text (whatsapp), trucades telefòniques (3), videotrucades (1) i correu electrònic.

Des de l'entitat s'han proporcionat documents d'interès en relació amb el projecte, el seu disseny i la seva implementació; així com a articles d'interès i accions dutes a terme en relació al projecte com ara les jornades de "Projectes Territorials", iniciativa desenvolupada en l'abast d'Oportunitat500 per l'exploració de noves vies d'acció i projectes en el marc de l'acollida de persones migrants als micropobles de Catalunya.

ANNEX 3. Abreviacions

MdC: Associació de micropobles de Catalunya

SOC: Servei d'ocupació de Catalunya

ApS: Aprenentatge i Servei

CIS: Centro de Investigaciones Sociológicas

IDESCAT: Institut d'Estadística de Catalunya

TFG: Treball de fi de grau

DGMRA: Direcció general de Migracions, Refugi i Antiracisme

ANNEX 4. Reflexió metodològica

1. Evolució del treball

El present treball, inscrit en un model qualitatiu ha patit diversos canvis de trajectòria en el seu desenvolupament. Inicialment es va enfocar cap a un anàlisi centrat en la integració de persones immigrades als micropobles. L'entitat amb la qual s'ha desenvolupat presentava major interès en la realització d'un anàlisi focalitzat al procés de sensibilització, tot i explicitar un marge ampli de flexibilitat. Per aquest motiu es va decidir fer un anàlisi del procés de sensibilització i la integració amb un major pes d'aquest últim aspecte del projecte Oportunitat500. Finalment, aquesta idea va tornar a canviar un cop iniciat el treball de camp. A partir de la realització de les entrevistes es

va observar que donada la novetat del projecte, iniciat 6 mesos abans de la realització d'entrevistes resultava agosarat dur a terme un anàlisi exhaustiu del procés d'integració, que es trobava encara en una fase prematura. A partir d'aquesta conclusió es van modificar les hipòtesis.

2. Reptes del treball

El treball ha plantejat diversos reptes a nivell metodològic. En primer lloc pel que fa la realització del treball de camp, i en segon lloc en relació a la interpretació dels resultats.

a. Treball de camp

El principal repte plantejat pel treball de camp va ser el mostreig. Inicialment es va decidir fer entrevistes a 4 persones migrades i 4 persones residents de micropobles participants al projecte. Aquest nombre va haver de ser reduït degut a una qüestió de manca de temps i d'accés a la mostra.

Tots els contactes per realitzar les entrevistes van ser proporcionats i facilitats per el referent de l'entitat i tècnic del procés de sensibilització. Per aquesta raó, el contacte no es feia de forma directa amb els individus.

A partir dels canvis en l'objecte d'estudi i enfocament del treball, va canviar també el mostreig. A partir de llavors, es va prioritzar i mantenir el nombre d'entrevistes fetes a persones migrades, però es van afegir perfils, els de tècnics del programa, donat que un d'ells era resident a un micropoble, el seu testimoni era dual, responia tant al perfil de resident de micropoble i com a coneixedor del procés de desenvolupament del projecte.

Finalment cal destacar pel que fa al treball de camp i en el sí de les entrevistes dues qüestions. En primer lloc la realització d'entrevistes en anglès, que al no ser una llengua materna va generar alguns entrebancs en la comunicació. Per últim, el fet de fer una entrevista grupal a 3 persones. Al no tenir experiència en aquest tipus d'entrevista, i fer-se en anglès que no era la llengua materna ni de les persones entrevistades ni de l'entrevistadora, es va fer complicat que la participació entre els membres fos igualitària, que al haver viscut el procés junts delegaven la seva paraula a un dels participants que més aportacions va fer. A partir d'aquest moment es va decidir que totes les entrevistes fossin amb una sola persona.

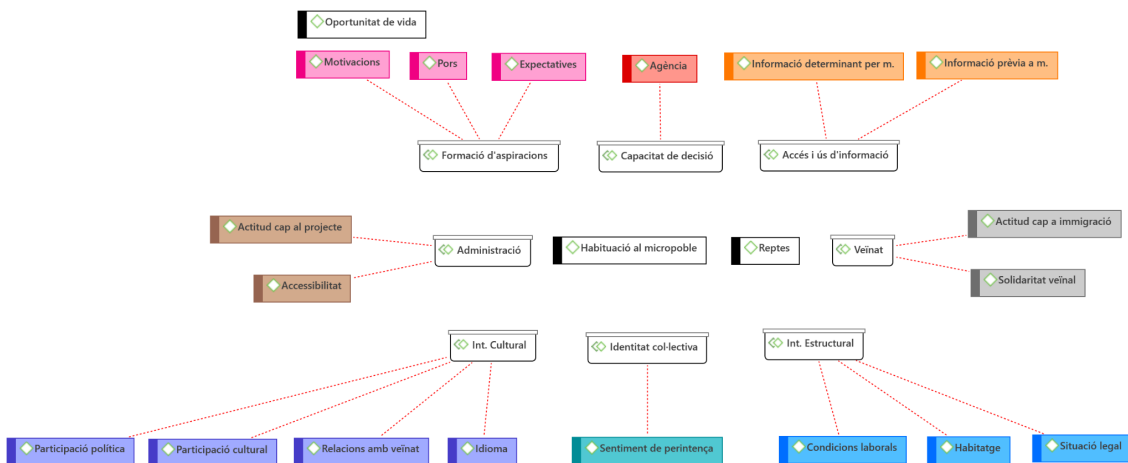
ANNEX 5. Sistema de codis

Figura 6. Taula de codis per conceptes i dimensions

Concepte	Dimensions	Codis
Integració	Estructural	<ul style="list-style-type: none"> • Condicions laborals • Habitatge • Situació legal
	Cultural	<ul style="list-style-type: none"> • Relacions amb veïnat • Participació política • Participació cultural • Idioma
	Identitat col·lectiva	<ul style="list-style-type: none"> • Sentiment de pertinença
Decisió de migrar	La formació d'aspiracions	<ul style="list-style-type: none"> • Expectatives • Motivacions • Pors
	L'accés i ús d'informació	<ul style="list-style-type: none"> • informació prèvia a la migració • Informació determinant per la migració
	horitzó temporal i de planificació	<ul style="list-style-type: none"> • Temps que es va tardar a prendre la decisió de migrar
	Capacitat de decisió i control sobre la migració.	<ul style="list-style-type: none"> • Agència
Xarxa d'acollida	Veïnat	<ul style="list-style-type: none"> • Solidaritat veïnal • Actitud cap a la immigració
	Administració	<ul style="list-style-type: none"> • Accessibilitat • Actitud cap el projecte

Taula d'elaboració pròpia

Figura 7. Xarxa de codis

Esquema d'elaboració pròpia

Figura 8. Llibre de codis per l'anàlisi

Conceptes	Codis
Integració	Condicions laborals
	Habitatge
	Situació legal
	Relacions amb veïnat
	Participació política
	Participació cultural
	Idioma
	Sentiment de pertinença
Decisió de migrar	Expectatives
	Motivacions
	Pors
	informació prèvia a la migració
	Informació determinant per la migració
	Agència
Xarxa d'acollida	Solidaritat veïnal
	Actitud cap a la immigració
	Accessibilitat
	Actitud cap el projecte
Codis nous	Habitució al micropoble
	Reptes
Codi in vivo	Oportunitat de vida

Taula d'elaboració pròpia

ANNEX 6. Materials del treball de camp

6.1 Text de contacte per la realització de les entrevistes

El text es va enviar en un document amb tres fulls corresponents a tres versions (català, castellà i anglès).

“Benvolgut/da,

Em dic Helena Fabregat, sóc una estudiant de sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Estic realitzant el meu treball de final de grau en format Aprenentatge i Servei amb CHAPTER#2, analitzant el procés de sensibilització i l’acollida del projecte de l’Associació de Micropobles de Catalunya Oportunitat500. Per aquest motiu, estic plantejant sis entrevistes, quatre a persones migrades i dues a veïns o veïnes del poble. M’agradaria poder fer-vos una entrevista per poder conèixer el vostre punt de vista i saber una mica més de com s’està vivint l’experiència. L’entrevista tindria una durada d’aproximadament una hora i seria de forma virtual a través d’una videotrucada. L’entrevista serà gravada per veu però la gravació no serà difosa i l’entrevista serà confidencial i anònima. Per tal de dur-la a terme puc adaptar-me totalment a la vostra disponibilitat.

M’agradaria saber si voldria col·laborar i cedir-me aquest temps per poder fer-li algunes preguntes. En cas que sigui així, es pot posar en contacte amb mi a través de correu electrònic (...) o per telèfon: (...). Gràcies per tenir en compte la meua proposta, resto a l’espera de la seva resposta.

Atentament,

Helena Fabregat”

6.2 Taules descriptives de les entrevistes realitzades

Figura 2

Entrevista 1	
Data	14 d'abril de 2023, 16:30
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	50:01
Codi d'entrevista	E1
Relació amb el projecte	Persona migrada a micropoble

Taula d'elaboració pròpia

Figura 3

Entrevista 2	
Data	18 d'abril, 2023. 17:03h
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	41:20
Codi d'entrevista	E2
Relació amb el projecte	Persones migrades a micropoble Entrevista grupal (3)

Taula d'elaboració pròpia

Figura 4

Entrevista 3	
Data	27 d'abril, 2023. 13.09h
Escenari	Virtual, Google Meet

Durada de la gravació	52:11
Codi d'entrevista	E3
Relació amb el projecte	Persona migrada a micropoble

Taula d'elaboració pròpia

Figura 5

Entrevista 4	
Data	28 d'abril de 2023, 14:05
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	47:14
Codi d'entrevista	E4
Relació amb el projecte	Persona migrada a micropoble

Taula d'elaboració pròpia

Figura 6

Entrevista 5	
Data	28 d'abril, 2023. 14:05
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	47:14
Codi d'entrevista	E5
Relació amb el projecte	Resident a micropoble i tècnic del projecte

Taula d'elaboració pròpia

Figura 7

Entrevista 6	
Data	2 de maig, 2023. 10:11h
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	32:22
Codi d'entrevista	E6
Relació amb el projecte	Resident de micropoble participant (xarxa d'acollida)

Taula d'elaboració pròpia

Figura 8

Entrevista 7	
Data	4 de maig, 2023. 10.03
Escenari	Virtual, Google Meet
Durada de la gravació	59:02
Codi d'entrevista	E7
Relació amb el projecte	Coordinador de l'equip tècnic del projecte. Tècnic del procés de sensibilització

Taula d'elaboració pròpia

6.3 Guions d'entrevistes semiestructurades

a. Guió d'entrevista a persones migrades (usuàries del projecte)

L'entrevista tindrà una durada d'aproximadament una hora i està conformada per quatre blocs. En primer lloc es faran unes preguntes de caràcter general i introductori. Seguidament ens centrarem en l'inici del procés de participació al projecte i com es van viure les sessions informatives. En tercer lloc parlarem de com ha estat l'arribada als micropobles i finalment es farà alguna pregunta en referència a les expectatives de futur.

Si en algun moment hi ha alguna pregunta que no es vulgui respondre, no caldrà fer-ho.

L'entrevista serà anònima. L'entrevista serà gravada amb una gravadora d'àudio, l'entrevista serà utilitzada exclusivament per la realització del treball i no serà publicada ni cedida a tercers.

Bloc 1: Preguntes bàsiques generals.

P1. Com et dius?

P2. On vas néixer?

P3. Quants anys tens?

P4. Quan vas arribar a Cat, i a on?

- Quina mobilitat ha tingut per Catalunya, i en quins períodes

P5. Quina edat tenia quan va arribar?

P6. Té alguns estudis? quins i on els va cursar

P7. Quina feina té actualment? Quines feines ha fet aquí?

P8. Quina feina tenia a origen?

Bloc 2: Sessions informatives i sensibilització

P10. Em pots explicar com et vas assabentar de l'existència del projecte?

P11. Què et va portar a participar a la sessió informativa?

- P12. Què pensaves abans d'anar a la sessió? Hi havia alguna cosa que et preocupés especialment?
- P13. Abans d'anar a la sessió informativa t'havies plantejat anar a viure a un micropoble?
- P14. Sabies alguna cosa sobre la vida als municipis petits de Catalunya?
- P15. Havies estat mai a algun entorn com aquest anteriorment?
- P16. Abans de la sessió, què et cridava més l'atenció de la idea d'anar a viure a un micropoble?
- P17. Em pots explicar com va ser la sessió informativa? Recordes alguna part en particular?
- P18. Quina diries que va ser l'activitat més interessant o útil per a tu?
- P19. Com et vas sentir durant la sessió?
- P20. Va satisfer les expectatives que tenies?
- P21. Hi ha alguna cosa que canviaries o creus que es podria millorar?
- P22. Un cop acabada la sessió, com et vas sentir? Et vas quedar amb algun dubte?
- P23. Va canviar la manera en què t'imaginaves aquests municipis?
- P24. Creus que haver assistit a la sessió et va ajudar a prendre la decisió d'anar a viure al poble? Perquè o perquè no?

Bloc 3: Arribada i acollida

- P25. Creus que els temes que es van abordar a la sessió informativa van ser d'utilitat i estaves més preparada per l'arribada al municipi?
- P26. Com va ser l'arribada, com et senties?
- P27. Com ha estat la rebuda per part de les residents del poble? Ha sorgit algun conflicte? Com s'ha resolt?
- P28. Has participat en algun esdeveniment o celebració del poble? Com has viscut l'experiència?
- P29. Pel que fa al primer contacte amb el poble, com creus que es diferencia de l'arribada a una ciutat?

P30. Quins diries que són els principals reptes que suposa mudar-se a un micropoble? i avantatges?

P31. Hi ha alguna cosa que t'hagués agradat saber anteriorment, que potser es podria haver abordat a les sessions informatives?

Bloc 4: Expectatives de futur

P32. I actualment, com estàs? Com estàs vivint l'experiència?

P33. T'imagines vivint a mig o llarg termini al poble? Perquè o perquè no?

P34. Quina és la principal diferència que has notat entre migrar a través d'aquest projecte i fer-ho de forma individual? (?)

P35. Com creus que es podria millorar l'acollida per part dels micropobles, se t'acudeix alguna cosa que podria haver estat més fluïda o millor?

P35. Recomanaries a altres persones anar a viure a micropobles?

P36. Hi ha alguna cosa que t'agradaria afegir que no haguem comentat?

Gràcies!!

2. Guió d'entrevista a la xarxa d'acollida

Preguntes inicials

P1. En primer lloc, em podries parlar de tu, presentar-te breument?

P2. Quant temps fa que resideixes en el poble?

P3. Des de la teva perspectiva, com definiries un micropoble?

P4. Com diries que és la vida al teu poble i la comunitat que hi viu?

P5. Com creus que es diferencia la vida en un poble de la vida en una ciutat?

P6. Perquè creus que la gent que arriba a Catalunya, no acostuma a

P7. plantejar-se viure en un poble com a primera opció?

P8. Quin diries que és el major reclam de [municipi], que diries a persones que es plantegen venir a viure aquí?

Sensibilització

P9. Hi havia població immigrant al micropoble anteriorment?

P10. Com us va assabentar de l'existència del projecte

P11. Quines van ser les primeres impressions per part de la població, hi havia reticències?

P12. Si hi havia població immigrant abans, s'ha viscut diferent l'arribada de persones estrangeres a través del projecte?

P13. Vau seguir alguns passos com a veïns del poble abans de l'arribada de persones nouvingudes?

Participació

P14. Com va ser el primer contacte amb les persones nouvingudes, la primera acollida?

P15. Quins reptes s'han plantejat a nivell social per l'arribada de persones nouvingudes?

P16. Quina ha estat la rebuda per part dels residents del municipi a aquesta iniciativa?

P17. Es va comunicar d'alguna manera?

P18. La població i la comunitat s'han implicat en el projecte?

De quina manera s'ha dut a terme aquesta participació?

P19. Creus que la participació del municipi a Oportunitat500 ha tingut algun impacte en les persones que residien anteriorment a [municipi]

De quina manera?

P20. Diríeu que les persones nouvingudes s'han integrat fàcilment al poble?

P21. De quina manera s'ha anat fent progressivament aquest apropament veïnal

P22. Ha sorgit algun conflicte entre el veïnat arrel de la participació del municipi al projecte?

P23. Quins son els majors reptes que heu identificat com a veïns i veïnes del poble pel que fa a l'acollida de persones migrades?

P24. I quins creus que son els majors reptes que planteja arribar a un poble com a persona migrada?

P25. Considereu que hi ha alguna dificultat pel que fa a la aquesta integració que es podria haver treballat anteriorment a l'arribada?

P26. De quina manera diries que es pot abordar o millorar l'acollida de persones nouvingudes?

P27. A vegades quan parlem de viure en un poble podem caure en romantitzar la vida als pobles perquè estan més a prop de la naturalesa, i hi ha potser més comunitat, però no tothom és capaç de viure en un poble que també té la seva part més crua, què n'opines?.

Micropoble

P28. Els micropobles son municipis molt particulars per les seves dimensions i la seva estructura social i econòmica, quins creieu que son els punts més forts i més febles de [municipi]?

P29. Quins reptes es plantegen de cara al futur, pel que fa a la possibilitat de que la residència de les persones participants al projecte s'allargui en el temps (o que vinguin més persones migrades)? (ocupació, habitatge, llengua)

3. Guió d'entrevista a resident de micropoble i tècnic del programa

Sobre el projecte i el seu rol en aquest

P1. En primer lloc et podries presentar?

P2. Em podries explicar de quina manera està organitzat Oportunitat 500 i quin és el seu rol en el projecte?

P3. Quin és l'itinerari que s'ha seguit amb les persones nouvingudes? (arribada, laboral, acompanyament, formació, futur)

P4. Quins objectius es tenen a curt i llarg termini amb el projecte?

Entrarem més en matèria sobre els municipis i com s'està vivint el projecte

P5. Com definiries el municipi ?

P6. Podries explicar quins son els principals sectors econòmics que operen en aquesta zona?

P7. Quins serveis i comerços hi trobem a [municipi]?

- P8. De quina manera s'organitzen els habitants del municipi?
- P9. Existeixen associacions veïnals, municipals, polítiques? En quins espais es desenvolupen?
- P10. Quin diries que és el major reclam de [municipi], que diries a persones que es plantegen venir a viure aquí?

Participació

- P11. Què creus que va portar els municipis a decidir participar?
- P12. En general, quina experiència tenen els micropobles amb què treballa en termes de migració?
- P13. Consideres que en els pobles hi pot haver reticències pel que fa a l'arribada de persones estrangeres
- P14. Creus que Oportunitat 500 ha canviat aquesta visió o la manera en què es planteja l'acollida de persones migrades?
- P15. Què diries que ha de saber una persona que ve d'un entorn molt diferent, a l'hora d'anar a viure a un micropoble?
- P16. Quins van ser els passos que van haver de fer abans de l'arribada de persones nouvingudes? A nivell: Ajuntament, població, xarxa d'acollida
- P17. Com va ser el primer contacte amb les persones nouvingudes, la primera acollida?
- P18. Quins son els majors reptes que s'han plantejat a nivell social per l'arribada de persones nouvingudes?
- P19. I a nivell de les persones nouvingudes, hi ha alguna cosa que preocupi especialment, algun aspecte que hagi estat més difícil com ara l'adaptació, o durant el procés en sí, de cara a què ve després d'aquest any de contracte
- P20. Quina ha estat la rebuda per part dels residents del municipi a aquesta iniciativa?
- P21. Es va comunicar d'alguna manera?
- P22. La població i la comunitat s'han implicat en el projecte?
- P23. De quina manera s'ha dut a terme aquesta participació?
- P24. Abans hem parlat de les activitats que es duen a terme al municipi, les persones participants al projecte s'hi han sumat?
- P25. Creus que la participació del municipi a Oportunitat500 ha tingut algun impacte en les persones que residien anteriorment a [municipi]

De quina manera?

P26. Diríeu que les persones nouvingudes s'han integrat fàcilment al poble?

P27. Considereu que hi ha alguna dificultat pel que fa a la aquesta integració que es podria haver treballat anteriorment o durant l'estada? Algun aspecte a millorar?

4. Guió d'entrevista al coordinador tècnic del programa i tècnic de les sessions d'informació.

Antecedents del projecte

P1. Em podries explicar de quina manera està organitzat Oportunitat 500 i quin és el seu rol en el projecte

P2. De quina manera sorgeix la idea de fer aquest projecte

P3. Quins precedents tenen, i qui recorregut (inspiracions, i projectes propis anteriors)

P4. Quin és l'itinerari que s'ha seguit amb les persones que han participat al projecte? (sensibilització, arribada, laboral, acompanyament, formació, futur)

P5. I amb els pobles? de quina manera es va establir connexió amb els ajuntaments?

Perquè creus que es van animar a participar al projecte?

Quins eren els principals dubtes i inquietuds que van sorgir des dels ajuntaments?

P6. I amb els veïns del poble?

P7. Quins objectius es tenen a curt i llarg termini amb el projecte?

Procés de sensibilització

P8. De quina manera es va fer difusió del projecte?

P9. A qui anava dirigit el projecte?

P10. Diries que hi ha un balanç entre perfils, entre nombre de persones migrades i refugiades?

P11. Quantes sessions informatives es van fer i qui les feia?

P12. Quin era l'objectiu principal d'aquestes sessions (Explicar el projecte, fer filtre...?)

P13. Com es van preparar?

P14. Quan estàveu preparant aquestes sessions, teníeu altres idees? quines eren i perquè us va acabar decidint per fer-la com es va fer?

P15. Podries explicar el contingut de les sessions informatives i de quina manera es va estructurar?

- Metodologia i perquè?
- Es va seguir algun criteri a l'hora de prendre la decisió de quines persones hi participarien?
- I com vas decidir quins eren els continguts i la informació que es volia transmetre?
- De quina manera es va motivar a la gent a participar al projecte?
- Viure en un micropoble pot tenir coses molt bones però també moltes limitacions i és molt diferent de l'experiència en ciutats, va ser un tema que es va parlar a les sessions informatives?

P16. En el seu moment vas rebre algun feedback al respecte?

- Va haver-hi gent que de primeres després de la sessió ja va decidir que no volia participar? En sabeu el perquè?

P17. Posteriorment a la sessió vas seguir en contacte amb les persones que hi van assistir?

- De quina manera, resolució de dubtes, etc.
- Quins eren els dubtes que més trobaven?

Desenvolupament del projecte

P18. Les persones participants van poder escollir a quin municipi residir, o de què treballar?

P19. Actualment en quin estat es troba el projecte (quantes persones contractades hi ha? quants mesos queden,....?)

P20. Entenent que tens una visió més global de com va el projecte en les diferents zones, has notat que hi ha molta diferència entre les experiències entre zones?

P21. Quins son els majors reptes amb què us esteu trobant des de l'equip tècnic i coordinació?

- Amb el veïnat dels pobles?
- Gestió de les expectatives, tant de les persones participants (idili rural) com del veïnat (mitificació de l'acollida i xoc)

P22. Com s'està treballant per poder donar continuïtat a la residència de les persones als micropobles, i a fer aquest arrelament

- A nivell laboral, tinc entès que s'està fent una mica de seguiment i intentant trobar alternatives de cara a quan els contractes finalitzin, en podries parlar una mica?

P23. Hi ha persones que tinguin molt clar que s'hi volen quedar?

I que volen marxar? Perquè?

Futur del projecte

P24. Se sap alguna cosa de si serà possible continuar l'any que ve amb el projecte tal i com existeix ara? (SOC).

- En cas que sí, quina forma prendria, es buscarien noves persones, es seguiria treballant amb les que ja hi son?
- I si no continua per aquesta part amb el SOC, de quina manera se li podria donar continuïtat

P25. Hi ha alguna cosa de les sessions informatives que després d'haver-les fet hagi pensat que voldries fer de forma diferent?

P26, Entenc que Oportunitat 500 té altres línies d'acció com els projectes territorials, de quina manera, podries explicar en què consisteix?

P27. Quins son els principals aprenentatges que n'heu tret, com a coordinador i com a entitat de formar part de tot aquest procés i donar-li forma?

ANNEX 7. Altres consideracions per l'anàlisi

A partir de l'anàlisi observem que existeixen un seguit de motivacions que es repeteixen al llarg de les entrevistes, que són aquelles que van moure les persones entrevistades a desplaçar-se. Entenem per tant les motivacions com aquells factors que determinen una acció. Les motivacions que trobem més presents al voltant del projecte migratori son:

- **Ocupació:** Pel fet de tenir al seguretat de tenir una feina durant un any, es remarca especialment el fet de ser una ocupació amb un contracte laboral, que permetrà no només obtenir una autonomia a nivell econòmic, sinó que també tenir un historial de feina regularitzat a Catalunya.
- **Habitatge:** Es menciona en dos sentits, en primer lloc pel fet que el projecte garanteix l'accés a un habitatge de lloguer. En segon lloc, pel que fa al preu de l'habitatge a les zones rural, més assequible que a ciutats o l'àrea metropolitana de Barcelona.
- **Autonomia:** Es fa referència especialment a l'autonomia econòmica, a l'assoliment d'una emancipació econòmica dels serveis socials o serveis d'acollida previs. També es posa en valor respecte la possibilitat de decidir si es vol fer el desplaçament, i a quin municipi.
- **Estabilitat:** Associada a un estat en què les necessitats més elementals estan cobertes, es relaciona a l'obtenció d'un nivell consolidat de benestar relacionat tant amb elements estructurals i en menor mesura socials.

Amb menor freqüència:

- **Comunitat:** Apareix com a element relacionat amb la pertinença a un lloc, per la importància d'establir connexions socials. Apareix també pel paper que desenvolupa com a suport, pel fet de considerar que en municipis petits existiria una major facilitat per fer xarxa que a la ciutat.
- **Tranquil·litat:** Pren rellevància aquest codi en dos aspectes principals, el primer en relació a una forma d'edifici rural lligat a la naturalesa, l'entorn i la calma. Apareix també pel que fa a elements de seguretat lligada a la infància i a la cura dels infants.

“Yo les decía a ellos [dinamitzadors de la sessió informativa] yo quiero tener un trabajo, quiero tener una casa donde yo pueda estar con mis hijos... yo quiero ser parte de una sociedad, que es lo que uno busca, sabes? Cuando uno sale de su país con tantos miedos y tantas cosas lo que uno busca es eso. Y pues cuando yo llegué allá era eso lo que nos ofrecía el programa porque es una estabilidad, una tranquilidad emocional...” E1_TFG

Veiem doncs, com les motivacions es troben lligades sobretot a elements de la integració estructural (ocupacional i habitatge) que, com remarca Manuel Delgado (1998) son imprescindibles per poder dur a terme una integració social. Tot i això es mencionen també aspectes relacionats amb la comunitat, i una expectativa cap a l'obtenció d'un suport que no s'havia trobat residint a ciutats, en què preval una sensació d'anonimat entre el veïnat (Morén-Alegret, 2008). Aquesta característica de les zones urbanes, que Goffman (1963) denomina “desatenció cortès”²⁹, és un dels processos d'alterització i que dificulten l'aparició d'una identitat col·lectiva i pot esdevenir un obstacle per l'acollida i integració de persones nouvingudes.

²⁹ Erving Goffman (1963) denomina desatenció cortès al procés a través del qual els individus que comparteixen una presència a l'espai públic desenvolupen mecanismes d'indiferència tot i demostrar una consciència de la presència dels altres.